

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 209. — STEV. 209.

NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER, 6, 1928. — ČETREK, 6. SEPTEMBRA 1928.

TELEFON: CORTLANDT 2876
VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI.

Bolgarski kabinet odstopil.

ČASNIKARSKI POROČEVALCI PRI ALBANSKEM KRALJU ZOGU

Bolgarska vlada se ni mogla zediniti glede razpusta komitaskih tolp. — Zunanji minister dolži generala Volkova. — Ahmed Zogu je pojasnil časnikarskim poročevalcem pomen svojega novega naslova. — "Kralj Albancev".

SOFIJA, Bolgarsko, 5. septembra. — Danes je objavil v poslanski zbornici ministrski predsednik Liapčev, da je njegov kabinet odstopil.

DUNAJ, Avstrija, 5. septembra. — Tukajšnji časopis "Stunde" je dobil iz Sofije brzojavko, da je bolgarski kabinet odstopil, ker se ni mogel sporazumeti glede razpusta macedonskih revolucionarnih organizacij.

General Volkov je baje direktno zapleten v komitasko gibanje.

Trije člani kabineta so od Lipčeva zahtevali, naj odstavi generala Volkova, česar pa Lipčev ni hotel storiti. Omenjeni trije so nato odstopili, čemur je sledila resignacija vsega kabineta.

TIRANA, Albanija, 5. septembra. — Kralj Zogu je sprejel danes v avdienci zastopnike tujezemskega časopisa.

Najprej so ga vprašali, zakaj se je Albanija prelevila iz republike v kraljevino.

Odvrgnil je, da se je to zgodilo vsled volje naroda. Albanska plemena so bilo doslej podrejena posameznim glavarjem, kar pa ni bilo dobro za dobrobit države.

Obljubil je, da bo pomilostil vse politične zločince ter se pridružil Kelloggovemu paktu, kojega namen je onemogočiti vojne.

Na vprašanje, zakaj se imenuje "kralj Albancev", ne pa "albanski kralj", je odvrnil:

"Ustavodajna skupščina mi je dala to pravico, ker albanskega prestola nisem podedoval, ampak so mi ga Albanci ponudili. Vsled tega se tudi ne morem drugače imenovati kot kralj Albancev. Sledil sem vzgledu ostalih albanskih potentatov. Srbski Aleksander se oficijelno imenuje "kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev", bolgarski vladar pa "car bolgarskega naroda".

RAZOČARANA MLADENKA

22 let stara deklica, ki je izvedela, da ni njen domnevani brat niti sorodnik, je zapustila dom ter izginila.

Jessica Hart, Trogan, stara 22 let, vsa presenečena vsled razkritja, da ni mož, katerega je smatrala skozi dvajset let za svojega brata, dejanski njen brat, je izginila s svojega doma v Freport, L. I.

William Hart, prodajalec v neki gazolinski postaji v Brooklynu, je izvedel šele pred kratkim, da je njegovo resnično ime Furness in da ni Jessica Trogan njegova sestra.

Oba sta bila adoptirana pred številnimi leti od Mr. in Mrs. Hart iz Camden, N. J., ki sta umrla, ne da bi razkrila svojo skrivnost. Hart je stopil v stik z neko eadensko družino, ki je poznala njegove starše še v času, ko je bil majhen deček. Njegovo pismo je postalo znano neki philadelphijski ženski in končno je neka Mrs. Potter čula o njeni.

Hart in njegova domnevana sestra sta bila povabljeni na dom Mrs. Potter. Tam sta izvedela, da je Mrs. Potter resnična sestra Harta in da ima še več drugih sestr.

Kellogg se je poslovil od Evrope.

CHERBOURG, Francija, 5. septembra. — Po slikovitem slovesu, ko je zapustil ameriško križarko "Detroit", da se vkreca na parnik "Leviathan", je ameriški državni tajnik, Frank Kellogg, danes že na visokem morju, na poti proti domu, po zaključitvi ene največjih mirovnih misij v zgodovini.

Ko je odhajal na tenderju "Leviathan", je stala posadka "Detroit" na krovu in godba je igrala The Star Spangled Banner. Nato je bil oddan salut devetnajstih topov za Kellogga.

"Leviathan" je imel razvito tajnikovo zastavo in množice na velikem oceanskem parniku so stale ter ga pozdravljale ko je stopil na krov.

Maršal Petain v motorni nesreči.

PARIZ, Francija, 5. septembra. — Številne odlične osebe so bile involvirane v motorne nesreče v okolici Pariza.

Maršal Petain je le povsem slučajno ušel nesreči, ko se je njegov avtomobil treščil z nekim drugim v Epemay. Egipčanski princ Ibrahim je bil poškodovan s štirimi svojimi služabniki v Monteli-mar.

Brat španskega finančnega ministra je v bolnici v Bayonne po neki kolikiji v Biarritz.

ČUHOVSKI IN SAMOJLOVIČ BOSTA DOSPELA V AMERIKO

Slavni ruski sovjetski letalec Čuhovski in profesor Samojlovič s ledolomca "Krasina" bosta prišla v Ameriko šele decembra meseca. — Tukaj se bosta oficijelno sprejeta, ker Amerika še ni priznala sovjetrov.

WASHINGTON, D. C., 5. septembra. — Držni sovjetski letalec Čuhovski in profesor Rudolf Lazarevič Samojlovič z ledolomca "Krasin", kojih junaški čini pri reševanju Nobilevega moštva so vzbudili pozornost celega sveta, bosta prišla decembra meseca na obisk v Združene države.

NUNA SE SKUŠA OPRATI KRIVDE

Priči sta zanikala, da se je mati Concepcion zarotila proti Obregonu in Callesu ali dobavila strup. — Nuna je bila navzoča pri zaslišanju.

MEXICO CITY, Mehika, 5. sep. — Misa nasprotujočih si pričevanj je bila včeraj zvečer pred vladnimi uradniki v njih preiskavah glede zavrtnega umora generala Obregona vsled umažitve dveh glavnih prič proti nuni Concepcion.

Priči sta izjavili, da ni mati Concepcion pomagala pri zaroti proti življenju predsednika Callesa in Obregona, da ni nikdar dala na razpolago strupa, da ni vedela ničesar o bombah, in da se ni udeležila razprav o tozadevnih načrtih.

Marija Elena Manzano, ki je skušala preje implicirati nuno Concepcion, je bila včeraj zaslišana v navzočnosti nune.

Rekla je: — Bila sem tako nervozna na dotični dan, da nisem vedela, kaj da govorim.

Pričevalce Gonzales je rekel, da je to, kar je rekla mati Concepcion, resnica.

Tretji mož, Jorge Gallardo Pavon, je vzdržal njun preklie. Vse to je prišlo na dan tekom starega mehiškega običaja "careada", da se predstavi osebe obdolžene zločina, drugo z drugo, da ponove obdolžbe.

Okrajni pravdnik Nieto je privedel najprvo Gonzalesa k nuni.

Prišel je s preiskavo ter nago voril Concepcion:

— Gonzales je prej pričal, da ste predsedovali sestankom v vaši hiši, na katerih se je sklenilo zaroto, da se ubije predsednika Callesa in generala Obregona in da ste nudili strup za poskus. Ali je to res?

— To je absolutno neresnično, — je odvrnila Concepcion.

Nieto je vprašal Gonzalesa:

— Ali pravite, da je to neresnično?

Gonzales: — Jaz pravim, da je resnica, karkoli pravi mati Concepcion.

Mehiški letalec v Costa Rici.

SAN JOSE, Costa Rica, 5. septembra. — Podporočnik Roberto Fierro, mehiški avijatik, ki vprizarja polete dobre volje nad Centralno Ameriko, je pristal včeraj iz Tegucigalpa, Honduras.

Oba se nahajata še vedno na krovu "Krasina" v poskusu, da prodeta skozi severni led ter najdet sled preostalih članov ponesrečenega moštva "Italic" in ekspedicije Amundsen, ki je bil izgubljen pri istem rešilnem delu.

Rusa bosta prišla v Združene države kot gosta ameriško-ruske trgovske zbornice v New Yorku. Pri sprejemu povabila, katero sta dobila dne 15. julija od predsednika zbornice Schleya, sta izjavila, da bosta najprvo še več tednov nadaljevala s svojim delom in da ne bosta mogla priti semkaj pred decembrom.

Letalec Čuhovski je vprizoril državni polet preko plavajočega severnega leda ter našel ekspedicijo Nobila. Bilo je nemogoče pristati na ledu in vsled tega je označil brežično pozicijo ekspedicije, nakar je "Krasin" najprej poiskala člane laške ekspedicije in pozneje Čuhovskega.

Rusi sicer ne bodo oficijelno sprejeti, ker ni ameriška vlada priznala sovjetrov, a Združene države ne bodo oporekle obisku. Avijatiški krogi so prepričani, da bo obema prirejen prisrčen sprejem.

SEDEM UBITIH V NEZGODI Z ZRAKOPLOVOM

Pet potnikov je postalo žrtev aeroplanske nesreče, ki je zadela poštni aeroplan. — Pilot je skušal pristati. — Mati in dva otroka sta umrla pri nezgodi.

POCATELIN, Idaho, 5. septembra. — Sedem oseb, pet od njih potnikov, je bilo ubitih danes, ko je treščil ob tla poštni aeroplan na tukajšnjem letalnem polju, ko je skušal pristati.

Mrs. Lawrence Shaler iz Salt Lake City, se je vračala s svojima dvema otrokoma, šestletnim sinom in osemnajstmesечно hčerko iz Buttle, Montana, kjer je obiskala svojo sestro.

Paul Wheatley, pilot aeroplana, doma iz Salt Lake City, se je tudi nahajal med ubitimi.

Aeroplan, Universal-Fokker izdelka, je lete nizko, da poiskave izkrealizirce ter se je nahajal kakih 75 čevljev nad poljem, ko je zavozil pilot v veter. Aeroplan se je povzpel preveč strmo kvišku, pri letu na tla, se obrnil parkrat ter ubil pilota in potnike.

Ko so dospeli gledalci do razbita aeroplana, so našli le še dva od sedmih potnikov živa. Ob pa

ROBINSON JE POVELIČEVAL GOV. SMITHA

Robinson je rekel, da je Smith voditelj brez verskih predsedomov. — Citiral je veroizpoved nominiranja. — Navedel je državne izkušnje kot vezbanje za predsedništvo.

CISCO, Texas, 5. septembra. — Senator Robert, demokratični nominiraneec za mesto podpredsednika, je imel včeraj zvečer tukaj svoj drugi kampanjski govor ter izjavil v njem, da je veroizpoved governorja Smitha tako zdravo ameriška kot katerekoli baptistovska ali prezbiterijanska in da se zavzema governor za absolutno ločitev cerkve in države, kot je od nekdaj uvedena v Združenih državah.

Veroizpoved governorja Al Smitha, uporabljena glede vlade, je prav tako pristno ameriška kot katere metodistovska ali baptistovska, — je rekel Robinson.

Obsega prostost vesti za vse ljudi; enakost vseh cerkva in sekt pred postavo kot stvar pravice, ne pa stvar naklonjenosti, absolutno ločenje cerkve in države in strogo izvedenje ustavne določbe, da ne sme sprejeti kongres nikake postavbe, ki bo ustanovila kako veroizpoved ali propovedala prosto izvajanje take veroizpovedi.

— One pastorje, ki dele svoje kongregacije s političnimi napadi na njega, bi bilo treba opozoriti, da je sestavljen kabinet governorja Smitha iz dveh katolikov, devetih protestantov in enega žida in da je opaziti prilično isto proporejio v vseh njegovih oficijelnih imenovanjih.

Robinson je posvetil svoj včerajšnji govor razpravi o usposobljenosti governorja Smitha za mesto predsednika ter izjavil, da je bilo opaziti največje zanimanje za karakteristike obeh kandidatov. Zanikal je, da niso usposobile dolge izkušnje Smitha kot governorja države slednjega za vodstvo narodnih zadev.

Nobena obeh strank bi si ne mogla izbrati za svojega voditelja moža, ki bi bil boljše usposobljen zavzeti urad predsednika kot je kandidat demokratične stranke v tej kampanji, je rekel senator Robinson, ki je v nadaljnjem primerjal oba kandidata.

Darwinov dom bo svetišče.

GLASGOW, Škotska, 5. septembra. — Down House, dom Charlesa Darwina v Kentu, bo v kratkem odprt za javnost kot svetišče največjega evolucionista in poizvališče vsega, kar se tiče Darwina.

Dr. George Browne, manchesterški zdravnik, je kupil zgodovinsko posestvo, katero se rabi sedaj kot šola ter jo podaril Angleški zvezi za pospeševanje znanosti, ki bo zavarovala trajno ohranjenje te hiše.

Darwinova družina bo nahovo opremila študijsko sobo, v kateri je njen najbolj slavni član pisal The Origin of Species.

sta umrla, še predno ju je bilo moogoče prevesti v bolnico.

Wheatley je bil letalec izza 1918 in tekom vojne je bil inštruktor v avijatiki.

Timmermann, ponesrečeni časnikar, je delal za Ogden Standard Examiner, tekom zadnjih osmih let in več let je imel v svojem področju vse stvari, tikačaje se avijatike.

AVSTRIJSKO-NEMŠKI ODOŠAJI JAKO VZNEMIRJAJO FRANCIJO

Pretnje za evropski mir vidijo v demonstracijah med narodi. — Mala antanta vznemirjena. — Berlinske politične stranke so baje za združitev. Briand je opozoril Seipela na nevarnost.

PARIZ, Francija, 5. septembra. — Francija je postala zelo vznemirjena radi možnosti tesnejših odnošajev med Avstrijo in Nemčijo, kot se je izvedelo danes.

PREDSEDNIKOVE POČITNICE BODO TE DNI KONČANE

Predsednik Coolidge in njegova žena sta izvrstnega zdravja. — Zaprstila bosta poletno bivališče prihodnji teden. — Senator Schall iz Minnesote za Hooverja.

SUPERIOR, Wis., 5. septembra. Počitnice predsednika Coolidgea v Wisconsinu bodo končane v pričetku prihodnjega tedna.

Herbert Hoover si je pridobil njegova podpornika v svoji kampanji za predsedništvo, ko je objavil včeraj senator Thomas Schall, republikanec iz Minnesote, da bo podpiral republikanski taktet ter upovedoval njegovo konečno zmago.

Predsednik Coolidge želi obiskati svoj domači Vermont, predno se nastani v Belo hišo za zimo ter bo odpotoval v Novo Anglijo za kakih deset dni, predno se bo vrnil v Washington.

Predsednika Coolidgea so slišali reči, da je pridobil v tekočem poletju celih deset let. Njegovi družabniki v Cedar Island Lodge trdijo celo, da se je njegova energija ojačila še za dalj časa. On je ves zagoren in robusten.

Učinek poletja na Mr. Coolidge je bil celo večji, sglasno z njenim zdravnikom. Prišla je v Brule kot bolna ženska in radi nje je bilo odpotovanje iz Washingtona zakasnjeno za dva dni. Vrnila pa se bo močna, energična in srečna, kot je bila takrat, ko je postala "prva dama dežele".

Predsednika Coolidgea so napro

Dočim je kazala Nemčija povečane znake vznemirjenja, ker se je zavleklo na sestanku Lige narodov razprave glede izpraznenja Polenske, so videli francoski državni pretnje za evropski mir v "anschluss" demonstracijah med narodi prejšnjih zaveznikov.

V ponedeljek je informiral zunanji minister Briand avstrijskega kancelarja Seipela v Ženevi, da je "anschluss" že vznemiril Malo antanto, Italijo in Madžarsko in da ni trenutka ko se zgrinjajo narodi krog proti-vojne dogovora primeren za sproženje predmeta, ki preti z vojno med najmanj ducatom narodov.

Iz avtoritativnega vira se je izvedelo, da se je o nevarnostih za motenje evropskega miru razpravljalo pretekli teden v pogovorih med Briandom in nemškimi zunanjim ministrom Stresemannom.

Tudi Poincare je razpravljaval s Stresemannom ter izvedel od slednjega, da so izvedli v Berlinu velik pritisk od strani politikov, ki podpirajo "anschluss" gibanje. Francoski uradniki so bili informirani, da se zavzemajo za politične stranke za spojitev Nemčije z Avstrijo.

Samomor mlade učiteljice.

NORTH BRANCK, N. J., 5. septembra. — Enola Marija Stillman, stara 20 let, ki bi morala danes počivati v šoli v Bedminster, se je ustrelila včeraj v avtomobilu na neki samotni cesti. Njena mati je izjavila, da je trpela na melanholijo.

sili, naj govori na tri-državnem sejmju, ki je bil odprt včeraj. Obljubil je, da bo prišel, a le kot navaden obiskovalec.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	1,000	\$ 18.40	Lir	100	\$ 5.90
"	2,500	\$ 45.75	"	200	\$ 11.50
"	5,000	\$ 91.00	"	300	\$ 16.95
"	10,000	\$ 181.00	"	500	\$ 27.75
"	11,110	\$ 200.00	"	1000	\$ 54.50

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede našina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIM
"NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—"

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 4487

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876LIGA NARODOV IN MONROE
DOKTRINA

Dne 1. septembra 1928 je pojasnila Liga narodov svoje stališče napram Monroe doktrini.

To stališče se glasi: "Hands off America!"

Omenjenega dne je namreč vprašala republika Costa Rica Ligo narodov, kakšno stališče bo zavzela napram Monroe doktrini, češ, da bo od odgovora odvisno, če bo Costa Rica zopet vstopila v Ligo narodov ali ne.

Odgovor je bil kratek in jedrnat.

Vprašanje je bilo navidez brezpomembno, odgovor je pa marsikoga presenetil.

Svet Lige narodov je napravil velik poklon Združenim državam. Izjavil je, da ne more ničesar storiti za latinsko-ameriške države, ki so stricu Samu tako strašno pri sre.

V splošnem pa ni mogla dati Liga narodov drugega odgovora. To bo pritrtil sleherni, ki pozna Ligo ter zadeve severnega in južno-ameriškega kontinenta.

Saj ima Liga že z Evropo čez glavo dela in ne more biti kos vedno porajajočim se problemom.

Gospodje v Ženevi so popolnoma zadovoljni, če lahko nekoliko poborujejo, podajo par brezpomembnih izjav, odidejo na počitnice ter žive mirno in udobno življenje.

Latinska Amerika predstavlja jako pereč problem.

Severoameriški produkejski stroj je zaslužil že precej držav po Centralni in Južni Ameriki, vseh pa še ne. Te slednji iščejo eksistenco in varstva v kaki nevtralnici zvezi.

Liga narodov, ki bi razširila svoje delovanje na ameriški kontinent, bi sicer ne tvorila nobenega popolnega jantstva, precej bi pa otežila avtokratično politiko, ki jo uganjajo Združene države na Haiti, Porto Rico in v Nicaragvi.

Na drugi strani pa tudi takozvani panameriški krogi v latinski Ameriki ne drže križem svojih rok.

Gospodarski prestiž Združenih držav v latinski Ameriki smatrajo za trajen in neizogiben, obenem pa pripravljajo duševna tla za to novo fazo anglo-saške kolonizacije.

Tako naprimer zahtevajo osnivanje Lige, v kateri bi bile zastopane samo ameriške države.

Ameriška Liga narodov pa ne bo še tako kmalu osnovana.

Združene države ne potrebujejo nobenega parlamenta, da vzdrže svoj biznis z latinsko Ameriko, dokler imajo mornarico, mornariške vojske in razne Stimsone in dokler smatrajo Ligo narodov v Ženevi za svojo vdano zaveznico.

Vreme ustavilo vodljivi
zrakoplov.

WASHINGTON, D. C., 5. sep. Mornariški vodljivi zrakoplov Los Angeles se je vrnil večeraj popoldne v svoj hangar v Lakehurst, N. J., potem ko je krožil devet ur nad obalo New Jersey.

Štorklja ubila mladiča.

CINCINATI, O., 5. septembra. Pohabljen mlada štorklja je danes mrtva v tukanjem zoološkem vrtu. Ubita je bila od svoje lastne matere, potem ko je slednja čaka mladenčka padla na tla in se onele celo tri tedne, da bi shodila.

DRZNA LETALCA



Mrs. Keith Miller iz Avstralije in kapitan Newton Leicester iz Anglije nameravata poleteti iz Združenih držav v Evropo in zopet nazaj.

NOVICE IZ SLOVENJE

Ženo je zadavil.

V idilični vasi Brezovici ob vrhniški progi se je izvršil grozen zločin. Posestnik Janez Anderle (p. d. Cunjar) je zadavil svojo ženo, ki je bila v blagoslovljenem stanju že devet mesece.

Kako se je odigrala grozna rodbinska drama, še ni povsem dognano. Zjutraj je šel Janez Anderle klicat sosedo, češ, da mu je ponoči umrla žena. Ženo so našli na tleh mrtvo, pogrnjeno, umito in oblečeno v moško srajco. Ljudje so pričeli takoj šepetati, da je žena zadavljena in so javno obdolžili moža kot morilec. Zakon ni bil srečen, v hiši so večkrat vladala nesporazumljenja. Kaj je končno dovelo do strahovitega čina, bo ugotovila preiskava.

Sodna obdukcija je dognala zadaviljenje, radi suma zastrupljenja pa so poslali posamezne dele obdukcije še v Ljubljano. Pod težo obtežljivih okoliščin je osumljeni Janez Anderle, orožnikom priznal umor svoje žene. Seveda je bil takoj nato aretiran in oddan v preiskovalni zapor v Ljubljani. Dogodek je vzbudil v tej okolici razburjenje in obilo komentarjev. Nesrečna zakonca sta imela tri otroke in sicer: 2 dečka (mlajši je star šele tri leta) in deklico. Starejši deček in dekleta obiskujeta osnovno šolo na Brezovici.

Ko so orožniki priveli Anderla na njegov dom, je hotel aretirati izročiti svoji materi denar, ki ga je odklonila z besedami: "Od sina morilec ne sprejemam ničesar!"

Zagoneten napad.

Kakor izjavljajo zagrebški listi, je bil te dni izročen tamkajšnjemu sodišču delavec Ivan Slaček iz Ščavnice pri Ljutomeru, ki je v bližini gostilne "Posavec" na Kanalu brez povišja napadel železničarja Štefana Jelovška ter ga z nožem nevarno ranil na desnem senetu. Napadalec se je potem spustil v

beg in se je pred zasledovalci zatel v vrtnarja Janka Kolneca, ki ga je, ker je imel v rokah krvav nož, z notiko udaril po glavi, da se je Slaček nezavesten zgrudil na tla. Zdravil se je nekoliko dni v bolnici, sedaj pa je bil izročen sodišču zaradi težke telesne poškodbe.

Dopisi.

S pota.

Perušskova razstava slik, ki se je vršila dne 25. in 26. avgusta na Chisholm, Minn. je bila jako dobro obiskana. Ondotna društva so si izbrala nekaj slik. Razstava je bila baš ob času konvencije Ameriško-Jugoslovanske Zveze, katere deluje na političnem polju med Slovani v Minnesoti. Na tisoče oseb je obiskalo, ne le konvencije, pač pa tudi razstavo.

Čast rojakom, da so povabili Peruška na Chisholm, ter delali zanj reklamo. Celu v cerkvi je bilo oznanjeno. Tamonj gospod župnik je rekel, da mu narekuje narodna dolžnost povedati, da je na Chisholmu slovenski umetnik Perušek ter naj občinstvo v kolikor mogoče obilnem številu poseti razstavo njegovih slik.

Matija Pogorelec.

Fly Creek, N. Y.

Naznanjamo, da se bo predavanje, katero prireja M. Andrew Kobal vršilo tukaj v novi dvorani Slovenskega Samostojnega Društva v Fly Creek, N. Y. 12. septembra ob 8. uri zvečer. Po predavanju bo ples. Igral bo domači orkester. Vstopnina prosta. Za dobro posrežbo po skrbel odbor.

Vabimo vsa društva in sploh vse občinstvo iz okolice Cooperstown in Fly Creek, N. Y., da nas v obilnem številu s svojimi prijatelji posejite na dotični večer, da se skupaj poveselimo.

M. Omerzu.

ZAKAJ SO NAŠE POŠILJATVE
NAJCENEJŠE IN NAJHITREJŠE?KER JE NAŠ PROMET NAJVEČJI IN KER SO NAŠE
ZVEZE V STAREM KRAJU NAJBOLJE VPELJANE!

Udobnosti, ki izvirajo iz poslovanja v velikem obratu, pridejo našim strankam v korist.

Naši stroški za posredovanje nakazila so manjši, vedno čisto in ceno pri nas niste kot pri agentu ali zavezi, ki mora poslati vaše nakazila v izvršnje v New York.

Hitrost našega poslovanja je nedougljiva, radi našega velikega prometa lahko vzdržujemo tako obirno zvezo, da se poveča našim naročnikom največjo posrednost.

Naše demarne nakaznice odplačane s vašimi brizgarilom, ki odplače iz New Yorka — torej brez zamude in nadaljnega posredovanja.

Naše cene se objavljene dnevno v listu "Glas Naroda". Za ceno nad \$200.— računamo primerno nižje ceno, katere vam razveljavljamo sprotne naše politike.

Mi imamo največ poslovanja s strankami iz New Yorka, kar dokazuje, da se lahko obkroži s našim poslovanjem vseh, po najhitrejši tako daleč kot od poslovanja središča Amerike.

Pošljite torej vaše prihodnje demarne pošiljke nam v izvršnje.

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK

Zanimivosti iz Jugoslavije.

Smrtna nesreča na Sušaku.

Te dni je bil zaposlen v sušakem pristanišču na ogromnem lesenem prostoru z razkladanjem desk z železniških vagonov 18-letni delavec Kamenar s Trsata. Ko je skladal deske na nekaj metrov visok kup, se je kup nagnil in je večja množina lesa padla na Kamenarja in ga pokopala pod seboj. Takoj so prihiteli na pomoč drugi pristaniški delavci. Kmalu se jim je posrečilo odstraniti deske z mladega delavca, toda njihova pomoč je bila že prepozna. Vse prizadevanje obuditi okrvavljenega mladeniča je ostalo tudi po prihodu poklicanega zdravnika brezuspešno. Kamenar je obležal na mestu mrtve.

Sodniku ukradel suknjo.

Pred dnevi je prišel med uradnimi urami v poslopje okrajnega sodišča v Ogulinu neki tuje srednje starosti in precej elegantne zunanjosti. Odprl je vrata v več sobah in pogledal notri, kakor da nekoga išče. Končno je izginil v sobi nekega sodnika R. Kmalu se je vrnil na hodnik in zapustil sodišče. Ko se je sodnik R. vrnil iz razprave dvorane v svojo sobo, je presenečen opazil, da mu je neznan predrzen tat ukradel skoraj novo suknjo. Sodnik ni dolgo premišljeval, temveč je nemudoma poklical orožnike, s katerimi je prišel iskati in zasledovati predrznega tatu, ki se očividno ni mogel biti daleč. Posrečilo se mu je, da je neznanega zmoviča našel v buffetu kolo-dvorske restavracije. Takoj so izvršili priiskavo osumljenčeve prtljage, v kateri so med množično drugo obleko našli tudi sodnikovo suknjo. Neznane ni imel pri sebi nobenih dokumentov in je orožnikom izjavil, da se piše Danila Rikard in da prebiva stalno v Zagrebu.

Pri podrobnem zaslišanju pa so ugotovili, da imajo opraviti s starim grešnikom, ki ima na vesti nešteto večjih in manjših tatvin.

Krvav pretep v Zagrebu.

V zagrebškem predmestju Pečenica se je okrog polnoči sredi ceste odigral zelo razburljiv prizor, katerega je opazovala velika množica pasantov. Med večjo gručo pijanih delavcev je nastal hrupen prepri, ki je končal s splošnim pretepom. Govorilo se med drugim tudi gorjake in končno se noži. Na bojišču je obležal košarski delavec Josip Renko težko ranjen na glavi. Dobil je močan udarec z nožem na glavi. Nemudoma je bil prepeljan z rešilnim avtomobilom v bolnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč. Policija ga je kmalu nato zaslišala in je Renko izpovedal, da sta ga na cesti napadla dva neznanca moška in ga poškodovala z nožem. Policija pa tej izpovedi ni verjela in je po natančnejših poizvedbah ugotovila, da se je vsa zadeva odigrala popolnoma drugače. Renko se je ves večer zabaval v družbi dveh prijateljev in dveh delavk. V veseljem razpoloženju so napravili celo turnejo po zagrebških predmestnih breznicah. Ko so ga okrog 23. ure imeli že dovolj pod kapo, so se pričeli na cesti prepirati radi žensk. Kmalu so se v svitu plinovih svetilk zasvetili noži. Tudi Renko je potegnil nož in z njim zabodel nekega svojega tovariša v vrat. Ta mu je vrnil mlo za drago in ga z nožem ranil na glavi.

Policija je vse udeležence pretepa aretirala in jih po zaslišanju izročila sodišču.

Samomor vojaškega begunca.

V zrakoplovnem tehničnem zavodu v Petrovaradinu je služil Rudolf Suntešić, rodom iz Zagreba. Pred dnevi je ukradel iz skladišča usnat šoferski suknjič. Vojaka so takoj prišli in vtaknili v vojaške zapore. V noči od petka na soboto pa je Suntešić pobegnil iz zapore. Zapustil je za seboj edini sled na oknu, kjer se s pomočjo močnega orodja, ki mu ga je moral nekdo utihotapiti v zapor, izdrl železne križe in mrežo. Zjutraj pa je prejel vojaško poveljstvo iz Kamenice sporočilo, da se je tam usmrtil neki vojak.

Preiskava je dognala, da je samomorilec pobegli Suntešić. Zanimivo je, da je imel Suntešić odslediti samo še 40 dni.

Strašen zločin poljskega paznika.

V bližini kolodvora v Nišu je izvršil tamkajz nameščen poljski paznik Vidan Conić strašen zločin. Popokne je prignal po poljski cesti trop ovac pastirek posetnika Milana Rincića. Ker je bil truden, je sedel na trato ob poti, dočim so se upolegle okrog njega. V tem je prišel mimo Conić, ki je zahteval od Vladka kruha in mleka. Ker mu deček ni hotel izročiti kosčka kruha, ki ga je imel še v roki, ga je Conić pograbil in ga pričel nečloveško pretepati. Končno se je deček z velikim naporom posrečilo iztrgati se iz Conićevih rok in pobegniti domov. Doma je pastirček povedal svojemu gospodarju, kaj se mu je na poti pripetilo. Gospodar je proti večeru odšel k Coniću, katerega je radi popoldanskega dogodka pozval na odgovor. Conića je pa Rincićev nastop tako ujezil, in razžalil, da je potegnil iz žepa samokres in ustrelil poljskega paznika.

V bližini so se nahajali Rincićevi sinovi, ki so pričeli bežati. Conića zasledovali. Ta je oddal nanje še odva strela, ki pa k sreči nista nikogar zadela. Slučajno so se ob istem času vračali iz bližnje tovarne številni delavci. Ti so bežečega Conića uječili in razorožili. Prihitelo je tudi več bližnjih kmetov, ki so zverinskega paznika linčali z motikami, kosami in krampi. Orožništvo je s težavo uspešno iztrgati razjarjenim kmetom Conića iz rok in ga rešiti sigrne smrti. Conić je bil težko ranjen prepeljan v bolnico, dočim so Rincićevo truplo oddali v bolniško prosekuro.

George W. Tennant



kuhar na Byrdovi ekspediciji la-dji "City of New York".

PRILETNA SLOVENKA

brez malih otrok dobi službo in dom pri slovenski družini; vodila bi gospodinjstvo. Plača po dogovoru. — J. Stegel, 328 Birch St., Kane, Pa. (2x 6&13)

POTREBUJE SE

10—15 drvarjev. — Dober gozd; plača \$2.00 od klatre. — John Jančič, Box 76, Lewis Run, Pa.

SLUŽBO DORI STAVEO

ki zna staviti na stroj in delati forme.

GLAS NARODA,

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Peter Zgaga

Kanadska provinca Quebec je v zadnjem letu napravila pet milijonov petstotisoč dolarjev čistega dobička s prodajo alkoholnih pijač.

Jaz sem strašno skromen človek in zato pravim, da bi rad imel le tiste solde, ki so jih Amerikanci k tej svoti prispevali, pa bi bil popolnoma zadovoljen.

*

To je zgodba o nekem jugoslovanskem profesorju, ki je bil strašno pozabljen. Učen možak, toda od sile pozabljen.

Ker ni hotelo biti njegove pozabljenosti konec, se je odločil, da gre k učenemu zdravniku, ki bi mu po pravili ta nedostatek na možganih.

Kot veste, je zdravniška veda v zadnjem času jako napredovala. Profesor niti čutil ni, ko mu je zdravnik prežagal lobanjo, in strešne možgane v malo keblco (prav velika res ni mogla biti) ter mu rekel, naj čez teden dni zopet pride. Medtem da bo možgane predstiral in ukrenil kar je potrebno.

"Profesor se je lepo zahvalil in odšel. Kar nekako lahkega, olajšane se je čutil.

Prešel je teden, prešla sta dva, profesorja pa odnikoder.

Zdravnik je bil v zadregi. Profesorjevi možgani, ki so bili že ko prvi dan nekoliko zelenkasti, so postali izrazito zelene barve.

Minil je mesec, minilo je leto. Po enem letu pa sreča zdravnik profesorja na ulici. Moško je pal, visok ciliander je imel na glavi, na prsih pa polno odlikovanj.

Čudež se, kako se more človeku brez možgan mešati, ga je zdravnik vstavlil, odgovoril in vprašal:

— Zakaj vas pa ni gospod profesor. Kaj se ne spominjate, da ste pustili svoje možgane pri meni?

— Že mogoče, že mogoče, — je odvrnil profesor, — pa jih prav nič ne pogrešam. Takoj, ko sem prišel od vas, sem bil sprejet v vladno službo. Baš danes sem bil imenovan za ministra.

*

V kopalnici. Vroč dan. Morje krasno in vabljivo.

Dve mladenki sta se zaprlj vsaka v svojo kabino ter se začeli preoblačiti.

Naenkrat zasliši prva trkanje na leseno steno.

— Ti! Kaj takega pa še ne!

— Kaj pa?

— Kopalno obleko sem pozabila.

— Ni mogoče. Saj si rekla, da jo imaš seboj.

— Čakaj, bom še enkrat pogledala.

— No? Si jo dobila?

— Oh, saj pravim. Na sebi jo imam, pa jo iščem po vsej kabini.

*

Ugleden politik je imel govor ter je lomil kopja za suhaško stranko.

Takole je govoril pred nabito polno dvorano:

— Še enkrat ponavljam: jaz sem vedno glasoval za suhaškega kandidata in tudi letos se ne bom izneveril temu načelu. Če ima kdo kaj pripomniti, naj se oglasi.

In res se je na galeriji oglašil postaren butlegar:

— Zana prej mi boste morali sproti plačati vse blago, ki ga boste naročili od mene.

*

Moj prijatelj Jože mi je sporočil neko povsem privatno zadevo iz Clevelanda, namreč, da je nekaj izgubil na obali jezera Erie. Na žene, — Bog obvaruj, in tudi kase ne — pač pa nekaj drugega.

Drugače ga v tej koloni ne morem položiti, kot s temi besedami:

Obal Erie jezera ima to prečudno svojstvo, da se marsikaj najde, kar se tam izgubi. Prišel se je celo slučaj, da se je našel človek, karemu sem bil v ginjenosti že posmrtnico zapel.

Torej Jože, le korajž!

Iz New Yorka v Cleveland.

Piše Jože Zelenc.

V Glas Naroda je bilo že par krat javljeno, da sem odpoval v Cleveland kot zastopnik lista, jaz pa sem se še vedno poslavljaj od prijateljev v Brooklynu in New Yorku. Bilo pa je zelo težavno in nemogoče, da bi se v enem tednu poslovil od vseh, ki smo poprej živeli skupno toliko veselih ur. Čez dan je večina naših ljudi pri delu, zvečer pa se je moglo oglašati kvečim pri enem ali dveh ter se malo pogovoriti, ker vsak ima v slovo dobro besedo, tu pa tam, pa še kozarec dobre starine.

Kriegkolega Riedl, navihani Stariha ter prijatelj Makše in Mikulič v N. Y. mi bodo gotovo oprostili, ker mi ni bilo mogoče osebno se posloviti. Oprosti naj mi seveda tudi Peter Zgaga.

Priložnost sem imel, da sem se poslovil od komparjev pri Revnem Hudiču od rodbin bratov Svetlin, Muc in Zupana.

Imajo se gori prav fletno. Pečijo na ražnju kokoši, v žerjavici pa krompir. Pijejo pa dobrega že 2 leti starega iz steklenice, dolgih in takih kakor gosji vratovi, kakoršne rabijo v starem kraju za najfinejša izbrana vina. Spijo pa v velikem šotoru okrog katerega je skopan globok graben, da ob deževnem vremenu ne stopi kateri iz postelje v lužo. Zunaj pred košatim drevosom je miza (Dining-room), pod drugim je kuhinja, za ledenico imajo pa kar v zemljo zakopan odprt sod in v njem led, tako da ne pogrešajo mnogo mestnega komforta.

Ej naši Brooklyncani si znajo napraviti lepe čase. Ni čuda, da je tudi od njih bilo slovo težko, upoštevajoč, da se mogoče nekaj let zopet ne vidimo.

Z Martinom na Woodside sva natočila par galon starine za popopnoto, potem pa sva se z ženo podala lepega jutra na pot proti Clevelandu.

Ko smo se prerinili skozi gnečo atomobilov v New Yorku do Holland tunela, kateri veže pod reko Hudson državi New York in New Jersey, je poteklo že eno uro časa.

Krasna je vožnja skozi ta tunel poldrugo miljo dolg in razsvetljen v notranjosti kot pri belem dnevu. Po sredi močni ventilatorji, kateri neprestano premenjavajo zrak v tunelu. Ob strani je tudi hodnik, po katerem hodijo policaji in pazijo na red. Naprava tega tunela je zopet dokaz, kaj vse zmore tehnika človeškega razuma.

Ko sva prevozila Newark, N. J., sva pri Springfield Centre krenila na novo cementno cesto Route 22. Zasljedujoč to številko in imena na kateri sva vozila skozi kraje Plainfield, Somerville, Clinton v Easton, Pa., ter še vedno naprej po cesti št. 22, katere pelje prav do Clevelanda.

Pri Easton meji reka Delaware obe državi New Jersey in Pennsylvania in potem pelje Route 22 naprej skozi navedene večje Betlehem, Allentown in Reading, Pa. Tu se ocepni ena glavnih cest v Philadelphijo, midva pa se vozila skozi Libanon, Palmira v Harrisburg, skozi katerega teče široka

reka Susquehanna, preko katere drže številni mostovi.

Da je preostalo za drugi dan manj vožnje, sva kljub temu, da se je že zmrzilo vozila še naprej. Že ob deveti uri pa naju dohitelo močno deževje, noč temna, vmes pa se je bliskalo, da je kar vid jemalo, ter je bilo treba voziti počasi in previdno.

Končno sva privozila do malega kraja Westport ter s težavo našla edini tamošnji hotel za prenočišče. Za snažno sobo in mehko čisto posteljo sem plačal samo \$2.00.

Po zajtrku sva se podala naprej po Route 22 proti Mifflintown, kjer so se pričeli že precej hriboviti kraji. Povsod pa, kamor je pogled dosegel, je svet lepo obdelan. Vidi se največ kornuze, ovsa in ajde. Mogoče vedo tudi, tukaj so kornuzni in ajdovi žganci, porabi se pa to zrnje gotovo v druge svrhe.

Čudil sem se tudi, da nisem videl nikjer pri obdelovanju polja kakšne ženske pač pa samo moške farmarje v plavih overalls in širokim slamaniki.

Od dežja lepo omita bela cementna cesta, čista, da bi se lahko valjal po nji, pa bi še prašen ne bil, pelje tu večina obilniata reki proti Lewistown in Mt. Union, kjer se prične že precej hribovit teren proti Huntingdon in Hollidaysburg. V tem zadnjem kraju izgleda kakor da imajo cel teden praznik. Prometa v mestu je zelo malo; ljudje čedno oblečeni pa se senčijo na porčih in na klopih pod drevjem. Od tega mogoče tudi to praznično ime.

Od tam naprej preko Cresson v Ebensburg. Ob cesti v enem teh krajev sem videl par sto čevljev visoke skalnate stene velikih kamnolomov iz katerih so vozili delavci v vagončkih kamenje v bližini se nahajajočo tovarno.

Zanimalo me je ter sem stopil vprašati, kaj izdelujejo iz onega kamenja, pa so mi povedali da ga zmeljejo v prah in porabijo za izdelovanje glačevine. Kamenje se meljejo v fin prah kot moko 'nulerco'.

Naprej po Route 22 se pride v Blairsville in v Export, kjer sem videl velike plavže, in železnicarje. Iz malih dimnikov sč sikali rmeni ognjeni zublji kot da se kuha v notranjosti samo zlato. No, pa saj se kuha, a le za žepe jeklarskih magnatov.

Nedaleč od tovarne je postavljeno večje število lesenih temnoredce pobarvanih hiš kakor da so pobarvane s krvjo delavskih trpinov. Pri vsaki hišici je ograjen enak ali košček prostora brez vsake zelenjave, še manj kakih cvetlic. Kako pa naj kaj raste pod dušljivim dimom in plastjo črnih saj. Uboge žene in otroci družin v takih krajih, stanujočih v kompanjskih hišah.

Saj so še vrabci tam okoli bol črni kot pri nas.

Zelo težavna je bila vožnja čez strmo Alegheny gorovje, katerega najvišja prevozna točka je 2131 čevljev nad morjem. Na onih krajih je treba večkrat vreči prestavo v second ter je videti marsikatero na vrhu prelaza, ko hladi svojo

OSTANKI STAREGA RIMA



Ko so kopali delavci temelj za neko gledališče, so našli na ostankih starega svetišča. Stene so že izborno ohranjene. Vlada bo dala svetišče popraviti.

mašino v katere radiatru je voda zavrela.

Na drugi strani pa zopet vedno navzdol ter je treba voziti včasih zopet počasi in second, da zavore toliko ne trpijo in se ne vnemajo. Iz Exporta je še 31 milj do Pittsburgha. Z vrha že se ugleda veliko industrijsko mesto, in se pripelješ po dolgem klanecu navzdol v mesto na Penn. Ave. Tu je bila kancana druga etapa naše vožnje okrog 440 milj.

Ustavila sva se najprej v hotelu rojaka Bakoveca, potem pa nama je Br. Besal pokazal pot do našega starega znanca Zvonka Jakšeta iz N. Y., kateri si je uredil lep dom med drevjem in lepo se razvijajočo brajdo, katere mu letos zelo lepo kaže. Pogovarjali smo se pozno v noč o lepih časih v New Yorku.

Drugo jutro se je Zvonko peljal z nama do Ambridge, kjer so največje tovarne za železne mostove v Ameriki ter se dela tam tudi ogradnje za veliki novi most preko reke Hudson iz New Yorka v New Jersey. Tam je baje zaposlenih tudi večje število Slovencev. Z ženo sva se vozila potem naprej preko Beaver Falls in New Castle ter sva pri New Bedford dospela v državo Ohio. Kakih 10 milj od tam sva dospela v mesto Youngstown in nato popokline v Girard, Ohio.

Iz Pittsburgha do Girard je bilo ravno 200 milj.

V Girard mi pove policman na vprašanje za Gordon St., da je na vogalu Slovenski Dom, kar sem hitro in lahko našel.

Vozel se po Gordon St., sem videl pri vsaki hiši baš od pismoneše raznešen Glas Naroda. Poiskal sem št. 30, vedoč, da je tam hiša rojaka Preveca (Piečkovega Frančka) z Vrhnike. Ker ni bilo nikogar doma, mi zakliče preko ceste rdečelčna gospa Gabrovšek, da ima Prevec dva tedna dopusta ter da so se odpeljali v Waukegan na obisk. Povedala mi je, da je pri nji na stanovanju tudi Jesenko. Povabila naju je v hišo, kjer smo počakali, da so prišli možje od dela, medtem je pa pripravila okusno večerjo.

Prevecu je bilo že poprej sporočeno, da naj se potrdi domov, kjer smo ga čakali dva dni. On pa nam je sporočil, da naj pridemo kar v Cleveland, da pride on tja in nas počaka v hiši Mr. Bajta.

V Girard smo se imeli pri Mr. in Mrs. Gabrovšek iz Logateca prav prijetno ter njima izrekam najlepšo zahvalo za gostoljubnost.

Videl sem tam več znancev. Kot prvega celoletnega naročnika za Glas Naroda pa sem dobil Vrhnika Jožeta Turka, v Clevelandu pa njegovega brata Fr. Turka.

V Girardu delajo vsi Slovenci v tovarni Ohio Leather Co., kjer sta za formana tudi Mr. Aničič in Prevec.

Ogledali smo si pri Girard v Niles, O. tudi impozantni spomenik in rojstno hišo pokojnega predsednika Združenih držav McKinleya. V hiši se vidi njegova zibelka in drugo starinsko opremo, orodje in orožje.

V soboto popokline smo se odpo-

ljali proti Clevelandu, do kamor ni fond vložen na hranilno knjižico.

Zadnje nedeljo sem se oglašil, mi se je peljal tudi Jesenko, ter še pri drugih znaneih tukaj pri bratih Tone in Franku Turk, Mici Lušin, hčeri krojača Toneta. Ogledali smo si lepo urejene trgovine Mr. A. Mervarja in njegove žene Tavarjeve Francke ter Mr. Špehla in žene Mihevkove Mici in še več drugih.

Tudi moji ženi ugaja tu bolj kot v New Yorku, ker tu se lahko povsod slovensko pogovori.

Peljali smo se pogledat tudi krasni dom Mr. Zalokarja in njegove žene Nežke, Gašperinove iz Vrhnike. Imajo v basementu urejen klub-room z vsakovrstnimi slikami iz starega kraja in drugimi ornamenti. V Mrs. Zalokar pa sem spoznal odločno napredno in podjetno Slovenko.

Obiskal sem v uredništvu Glasila K. S. K. J. in Nove Dobe tudi urednika Mr. I. Zupana in Mr. T. Trboveca, kjer imata oba lepe uredniške pisarne. Imel sem čast spoznati tudi zdravnika Dr. Kerna.

Mr. A. Bobek pa je še vedno na svojem starem mestu, ter bo baje v kratkem praznoval 25-letnico svojega uradovanja.

Krasno je tudi poslopje Narodnega Doma. Na St. Clair Ave. pa se bleste na trgovinah največ slovenska imena, na vogalih pa je povsod slišati slovensko govorico.

V soboto se bo poročila v cerkvi sv. Alojzija Kristina Stupar, najmlajša hčerka Mr. in Mrs. Stupar z Mr. Helge Malm. Ker smo z rodno nevesto v sorodstvu, bom zopet na občeti.

Ker je njih sin Frank Stupar ml. pri avijatiki, sem imel v nedeljo priložnost peljati se z areplanom v Pittsburgh, Pa., kamor je preletel iz Alliance, Ohio v 53 minutah. Če bi letel proti Detroitu ali Waukegan, bi se pa že peljal z njim.

Kot zastopnik Glas Naroda sem dobil še več novih naročnikov. Vsi kateri ste se naročili, ste lahko uverjeni, da boste z listom zadovoljni in ostali njega stalni naročniki, ter pridobili še katerega drugega, ki bi se za list zanimal.

Pri obisku starih naročnikov mi je zelo ugajala izjava Mr. Oto Tekauca, ok je rekel: Baš sem poravnal naročnino za pol leta, tu imaš pa še ti za pol, da bo za celo leto.

Hvala vsem za prijaznost tu in v okolici.

Koncem drugega tedna odpotujem v Detroit, Mich. in od tam v Waukegan, Ill., v upanju za dober uspeh novih kakor obnovitev starih naročnikov dnevnika Glas Naroda.

Pozdrav vsem znancem in prijateljem.

Smrtna kosa

Na Krekovem trgu v Celju je umrla v visoki starosti 83 let gospa Zofija Stegujeva, vdova po drž. geometru in mati dr. Josipa Steguja, veterinarskega nadzornika in referenta pri srednjem poglavarstvu v Celju.

Pridobivanje radija.

Nedavno je kupilo jugoslovansko ministrstvo narodnega zdravja na Češkoslovaškem 1 gram radija, ki ga je prinesel v Jugoslavijo poseben odposlanec ministrstva za narodno zdravje v 80 kg težkem svinčenem zaboju. Tako težek in debel zaboj je bil potreben zato, ker izžareva radij posebne žarke, ki prodirajo tudi trde predmete z mnogo večjo intenzivnostjo, kot pa Roentgenovi žarki. Radij bo izročen beograjski in zagrebški kliniki za dravljenje raka in drugih težkih bolezni. Govorilo se je sicer nekaj o tem, da dobi eno petino grama radija tudi ljubljanska splošna bolnica, vendar vse kaže, da iz tega ne bo nič. Kako velika je vrednost te najdražje sestavine zemeljske skorje, jasno kažejo visoke vsote, ki jih plačujejo posamezne države za gram tega redkega elementa. Jugoslovanska država je plačala Češkoslovaški za gram radija 3 milijone Din, dočim plačujejo druge države za gram radija po 5 milijonov Din ali pa še celo nekaj več. Da je radi tako drag, je v prvi vrsti krivo to, da je najredkejši element na svetu. Dostaj ga pridobivajo na vsem svetu le na treh krajih, in sicer v Belgiji, Kongu v Afriki, v Kaliforniji in v Jachimovu na Češkoslovaškem. Drugi vzrok visoke radijeve cene za leži v tem, da je njegovo pridobivanje iz predmetne rude zelo težavno in dolgotrajno.

Slavni francoski kemik Curie in njegova soproga, rojena Poljakiinja Sklodovska, sta prva preiskala radij vsebujočo rudo iz Jachimova. Da tedaj je bilo svetu še neznano, da vsebuje rudnina, imenovana uranov smolenec, prečudna svojstva izžarevanja. Curie in njegova žena sta položila uranovo rudo na zaprto železno fotografsko kaseto, v kateri se je nahajala popolnoma nova, še nerabljen plošča. Curie je kmalu nato ploščo razvil in opazil, da je plošča na krajih, kjer so ležali koščki rude, pod nekim čudnim vplivom razsvetljena, dasiravno je bila kasetna ves čas zaprta. Tako je odkril Francoz Curie oziroma njegova žena Sklodovska dragoceni radij.

V jachimovskih rudnikih so poprej kopali srebro, nikelj, baker in kobalt. Pri tem so odmetavali velike količine rude, ki je vsebovala radij. Tako so se ob rudnikih nagomilile cele gore odpadkov, v katerih so pozneje pri predelavi našli radij.

Ko je Curie odkril dragoceno vsebino teh sicer neporabnih odpadkov, so pričeli predelovati to zavrženo rudo in so zopet odprli stare, opuščene in zasute rove. Pozneje so izkopali še celo vrsto novih rovin in danes stoji Češkoslovaška na prvem mestu na svetu glede pridobivanja radija.

Ruda, ki vsebuje uranove spojine in radij, se nahaja med zemeljskimi plastmi v manjših množinah zelo raztreseno tako, da ni mogoče najti kake debelejšje in daljše žile. S pomočjo posebnih naprav vrtačo rudarji debele skalnate plasti in skladi in le redki so

dnevi, ko se jim posreči v 24. urah nakopati vsaj 30 kg uranove rude. Povprečno izkopljejo dnevno po 10 kg rude. Za 10 do 30 kg uranove rude morajo izmetati iz rovin najmanj 30 tisoč kg kamenja. Zaposlenih je pri tem nad 400 rudarjev. Ko je zadostna količina rude izkopana, se prične glavno delo; ločenje in čiščenje radijevega spojin. V posebnih mlinih rudo zmeljejo, nakar sledi dolga pot kemične predelave, začenši z žganjem v velikih pečeh s silno vročino do končne kristalizacije radijevih soli. Da dobimo vsaj približno slika obširnega dela in celotne procedure radijevih spojin, zadostuje, če omenimo, da se kristalizacija ponavlja nič manj kot dvatisočkrat, predno postane radij sposoben za uporabo in prodajo. Da so vsi rudarji in delavci v trdni varni izpostavljeni stalni smrtni nevarnosti pri ravnanju z radijevimi solmi, kažejo nazorno in najboljše statistike o izgubljenih prstih, rokah itd.

Biološko delovanje radija je znano šele od leta 1900. Pod vplivom radijevih žarkov, ki so nevidni, se koža na rokah takoj vname in sledi odpadanje gornjih delov mesa in kože s kosti. Slavni učenjak Becquerel je nekoč vtaknil stekleno cevko z radijem za nekaj časa nevede v žep telovnika. Čez nekaj ur pa je cevko odstranil. Po dobrih 14 dnevih so se mu na pravih na prsih velike rane, ki so bile popolnoma podobne hudim opeklinam. Rane so povzročale učenjaku silne bolečine.

Do podobnih izkušenj je prišel tudi Curie sam, ki je na podlagi svojih izkušenj predlagal zdravnikom radij kot najboljšo sredstvo za zdravljenje težjih notranjih bolezni. Poizkusi so namreč pokazali, da nevidni žarki, ki izhajajo iz radijevih soli, uničujejo drobne klice in mikroorganizme, povzročitelje nekaterih težjih bolezni. To izvanredno zdravilno svojstvo radija se je zlasti izkazalo pri zdravljenju raka. Bolniki ne čutijo po končanem zdravljenju nikakih slabih posledic. Podoben činec, seveda ne v toliki meri, imajo na obolenih mestih človeškega organizma tudi tako imenovane radioaktivne vode, o katerih je že zdavnaj znano, da uspešno delujejo pri zdravljenju obolenih kostnih sklepov, pri revmi, išiasu itd.

S tem, da so tudi Jugoslavi dobili gram dragocenega radija, ki bo trajal več tisoč let, preden se bo izrabil (učenjaki so izračunali, da se pol grama radija izgubi v 1300 do 1500 letih), je pridobila jug. medicina najboljše sredstvo za zdravljenje in omejevanje najtežjih bolezni. To zdravljenje bo pokazalo, da visoka cena radija, čeprav znaša težke milijone, vendarle ni velika, a z ozirom na brezštevilne bolnike, ki bodo potom tega grama radija ozdraveli, naravnost malenkostna.

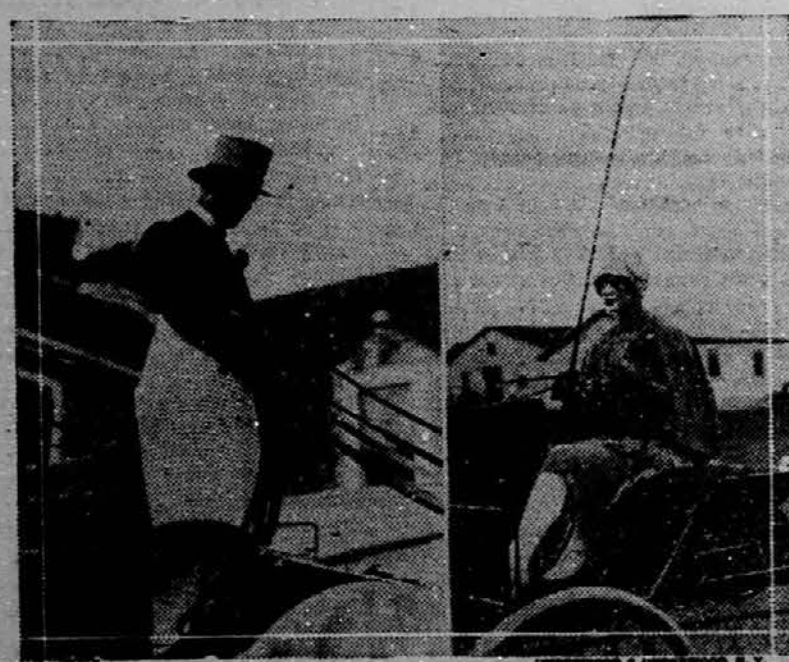
Agitirajte za "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Ameriki.

NAJBOLJŠI AMERIŠKI STRELEC



Iko Andrews iz Spartanburg, S. C. Pri neki tekmi je oddal sto strelav ter petindvajsetkrat zadel.

IZ DOBE KOČIJ IN KOLESLEJEV



W Newport, R. I. je bila te dni razstava konj. Pri tej priliki so bila razstavljena tudi razna stara vozila. Levi na sliki je W. H. Vandenberg, dešna pa Mrs. F. Camoren Church, ki se producira v dveh kočijah.

